

POPRAVENÍ Z POLITICKÝCH DŮVODŮ NA LOUNSKU: ODBOJOVÁ ORGANIZACE MAPAŽ A PŘIPOMÍNKA OBĚTÍ POLITICKÝCH PROCESŮ 50. LET

*Společná tisková zpráva Ústavu pro studium totalitních režimů, Městské knihovny Louny
ze dne 13. května 2026*

Problematika politických poprav v komunistickém Československu dlouhodobě přitahuje pozornost odborné i laické veřejnosti. Rozsáhlá publikace *Popravení z politických důvodů v komunistickém Československu*, vznikající více než 15 let pod vedením Petra Malloty, mapuje všechny dosud známé případy. V úterý 2. června 2026 od 17 hodin se v Klubovně Luna uskuteční prezentace věnovaná osudům osob popravených z politických důvodů v Lounech a okolí, zejména v souvislosti s likvidací odbojové skupiny MAPAŽ a vykonstruovanými procesy stalinského období. Ojedinelá prezentace rozsáhlé monografie a setkání s historikem Petrem Mallotou se uskuteční 2. června 2026 v 17 hodin v Klubovně Luna.

POPRAVENÍ Z POLITICKÝCH DŮVODŮ: OSUDY, KONTROVERZE, POLITICKÉ PROCESY

Politické popravky v Československu v období vlády KSČ dlouhodobě přitahují pozornost veřejnosti. Unikátní kolektivní monografie v rozsahu více než 3600 tiskových stran mapuje všechny dosud známé tragické kauzy popravených z politických důvodů (jedná se celkem o 232 lidí). Vedle toho se ale zaměřuje také na kontroverzní případy, které leží na hranici mezi politickými a kriminálními delikty, či ji dokonce překračují (34 osob). Unikátní monografie vznikala 15 let a podílel se na ní tým historiků a archivářů pod vedením historika Petra Malloty. Knihu vydal Ústav pro studium totalitních režimů ve spolupráci s Nakladatelstvím Academia. Kniha získala v červnu 2025 jedno z nejprestižnějších českých ocenění v oblasti literatury faktu – **hlavní Cenu Miroslava Ivanova**, kterou každoročně uděluje Klub autorů literatury faktu ve spolupráci s městem Jaroměř.

REGIONÁLNÍ ROZMĚR: LOUNSKO

Několik kapitol knihy je věnováno také Lounsku. Zde vznikla na počátku roku 1949 odbojová organizace MAPAŽ, která se postupně rozšířila i do dalších regionů. Jejím členy bylo patrně okolo osmdesáti lidí (ne všichni ale byli aktivní). Zkratka je utvořena ze jmen tří významných českých historických osobností: MAsaryk (Tomáš Garrigue Masaryk), PAlacký (František Palacký), Žižka (Jan Žižka). Činnost organizace je mimořádná jak délkou existence (bezmála sedm měsíců), tak výčtem odbojových aktivit, které vykonávala. MAPAŽ zajišťovala přechody uprchlíků před komunismem na Západ, budovala členskou základnu, shromažďovala zbraně a vyráběla a rozšiřovala letáky. Kromě toho také zasílala místním komunistickým funkcionářům a exponentům režimu výhrůžné dopisy, a dokonce na ně prováděla ozbrojené útoky. Nedlouho před rozbitím ze strany komunistické tajné policie zahájili odbojáři sběr zpravodajsky cenných zpráv pro exilové zpravodajské skupiny na Západě. S nimi udržovali spojení pomocí kurýrů (agentů-chodců), kteří překonávali stále přísněji střežené hranice, tzv. železnou oponu.

SOUD, POPRAVY

Ve dnech 22.–24. října 1949 probíhal v Lounech politický proces s 23 členy organizace MAPAŽ. K trestu smrti byli tehdy odsouzeni tito stateční muži: **Kamil Novotný (1903–1950)**, živnostník z Černčic u Loun, jeden ze zakladatelů a vedoucích organizace. Jeho dům čp. 366 sloužil jako její hlavní štáb a centrála. **Josef Hořejší (1910–1950)**, majitel továrny na výrobu dětských kočárků v Mělníku, zakladatel a vedoucí organizace. **Bohumil Klempt (1920–1950)**, dělník z Loun, jako člen organizace provedl bombový útok proti příslušníkovi StB. **Josef Plzák (1920–1950)**, kurýr amerických zpravodajských služeb, který přicházel ze západní okupační zóny Německa, a udržoval spojení s ilegální organizací. Tresty smrti byly vykonány 7. ledna 1950 ve věznici Praha-Pankrác.

PAMĚŤ REGIONU A PIETNÍ MÍSTA

Součástí paměti regionu jsou dnes místa připomínající tragické události. V Lounech se na budově sokolovny (Poděbradova 638) nachází pamětní deska věnovaná obětem z řad příslušníků protikomunistického odboje. Upomíná na soudní proces se členy organizace MAPAŽ, který se za jejími zdi odehrával v říjnu 1949. Odhalena byla již v lednu 1993 díky Konfederaci politických vězňů.

„Příběh odbojářů z organizace MAPAŽ je důkazem hrdinství demokraticky smýšlejících vlastenců, kteří se neváhali postavit komunistickému totalitnímu režimu na odpor. Jedná se o mimořádnou kapitolu třetího odboje. Naším úkolem je tyto i další případy odborně zpracovat a zasadit je do širšího kontextu dějin protikomunistického odboje i politických represí,“ uvedl **Ladislav Kudrna**, ředitel Ústavu pro studium totalitních režimů.

UČIT SE Z MINULOSTI: STUDENTI SE SETKÁJÍ S AUTOREM KNIHY O OBĚTECH REŽIMU

Autor publikace a historik Ústavu pro studium totalitních režimů Petr Mallota přijíždí spolu se zástupci ÚSTR do Loun, aby zde knihu osobně představil se zvláštním důrazem na region a místní oběti politických procesů. Program zahájí ve 12 hodin beseda se studenty Gymnázia Václava Hlavatého. *„Setkání s historikem Petrem Mallotou a představení jeho monografie o obětech politických poprav je pro mě důležitým příspěvkem ke vzdělávání našich studentů. Chystaná beseda je pro nás tedy vítanou příležitostí, jak vzdát úctu lidem, kteří se nezpronevřili svému svědomí, přiblížit jejich odkaz mladým lidem srozumitelným způsobem a současně důležitou prevencí proti ztrátě demokratických hodnot i připomínkou nutnosti chránit lidskou důstojnost v každé době,“* prohlásil **Daniel Syrovátko**, ředitel Gymnázia Václava Hlavatého.

VEČER S HISTORIÍ PRO VEŘEJNOST: OD 17 HODIN V KLUBOVNĚ LUNA

Ojedinělá prezentace rozsáhlé monografie spojená se setkáním s historikem Petrem Mallotou určená pro nejširší veřejnost se pak uskuteční v 17 hodin v Klubovně Luna. Spolu s **Petrem Mallotou se akce zúčastní také ředitel Ladislav Kudrna, ředitel ÚSTR, a Kamil Nedvědký, 1. náměstek ředitele**, který přiblíží problematiku dosud diskutovaného tématu Ďáblického hřbitova a otázky spojené s připomínáním obětí komunistického režimu.

„Ďáblický hřbitov je jedním z nejvýmluvnějších symbolů toho, jak komunistický režim zacházel se svými oběťmi – nejen že je připravil o život, ale téměř vždy o jméno a důstojné místo posledního odpočinku. Právě proto považuji za zásadní tyto příběhy znovu otevírat a vracet konkrétním lidem jejich identitu. V tomto ohledu existuje přímá paralela s knihou Popravení z politických důvodů v komunistickém Československu: stejně jako výzkum na Ďáblickém hřbitově i tato publikace systematicky rekonstruuje osudy jednotlivých obětí a vrací je z anonymity statistik zpět do našich dějin i paměti společnosti,“ uzavírá **Kamil Nedvědký**.

Ústav pro studium totalitních režimů dlouhodobě dokumentuje případy politických poprav a represí na celostátní i regionální úrovni. Cílem je odborné zpracování historických událostí, jejich zpřístupnění veřejnosti a posilování historické paměti společnosti. Výsledky výzkumu budou dále publikovány v odborných studiích, databázích a popularizačních výstupech ÚSTR.

MÍSTO KONÁNÍ AKCE: KLUBOVNA LUNA, ulice SNP 2026, Louny.

Začátek: 17 hodin.

Vstupné bezplatné.

MGR. PETR MALLOTA (1980)

Hlavní editor unikátní monografie absolvoval Pedagogickou fakultu UK, obor dějepis – základy společenských věd. Od roku 2008 pracuje v Ústavu pro studium totalitních režimů, kde se jako historik věnuje zejména tématu třetího odboje (pokus o ozbrojené protikomunistické povstání v roce 1949, zpravodajské aktivity čs. exilu, ilegální letáky a tiskoviny...) a represí v Československu padesátých let 20. století (především téma popravených z politických důvodů).

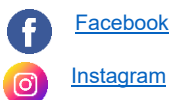
Tiráž:

PETR MALLOTA A KOL.: POPRAVENÍ Z POLITICKÝCH DŮVODŮ V KOMUNISTICKÉM ČESKOSLOVENSKU

Odpovědný redaktor: Vojtěch Němec
Redaktora publikace: Jitka Šmídová a kol.
Odborný redaktor: Jan Synek a kol.
Jmenný rejstřík: Josef Schwarz
Vydání první, Praha 2024

Obrazová redaktorka: Lucie Veselá
Technický redaktor: Jiří Raška
Obálky navrhl a zpracoval: Jakub Krč

SLEDUJTE NÁS DÁLE NA SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH:

ÚSTAV PRO STUDIUM TOTALITNÍCH REŽIMŮ (ÚSTR) je organizační složkou státu, do jehož činnosti lze zasahovat pouze na základě zákona. (Činnost a poslání ÚSTR jsou ukotveny Zákonem o Ústavu pro studium totalitních režimů a o Archivu bezpečnostních složek 181/2007 Sb. ze dne 8. 6. 2007). Definuje se jako paměťová instituce zkoumající dobu nacistické okupace 1939–45 a dobu komunistické nadvlády 1948–1989. Poskytuje veřejnosti výsledky své činnosti, zejména zveřejňuje informace o době nesvobody, o období komunistické totalitní moci, o činech a osudech jednotlivců, vydává a šíří publikace, pořádá výstavy, semináře, odborné konference a diskuse. Spolupracuje s vědeckými, kulturními, vzdělávacími a dalšími institucemi za účelem výměny informací a zkušeností v odborných otázkách, stejně tak se zahraničními institucemi a osobami, které mají obdobné zaměření. Podřízenou organizací ÚSTR je **Archiv bezpečnostních složek (ABS)**, který spravuje veškeré písemnosti všech bezpečnostních složek z doby nacismu i komunismu, tedy nejenom Státní bezpečnosti, ale i Veřejné bezpečnosti, civilní a vojenské rozvědky. Ředitelem Ústavu pro studium totalitních režimů je Ladislav Kudrna.

KONTAKTY PRO NOVINÁŘE:

Ústav pro studium totalitních režimů:

Petra Jungwirthová, tisková mluvčí, +420 770 172 146, press@ustrcr.cz